

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารภาคเอกชนของยุโรป

ในแต่ละปีประเทศไทยส่งสินค้าผักและผลไม้ไปสหภาพยุโรป (EU) จำนวนมาก แต่ก็คิดเป็นเพียง 2% ของการนำเข้าผักและผลไม้จากประเทศต่างๆของ EU ดังนั้น โอกาสไทยที่จะส่งผักและผลไม้ไป EU จึงมีอยู่ไม่มากนัก

แต่โอกาสดังกล่าวก็ไม่ได้มาอย่างง่ายดาย เพราะ EU มีกฎระเบียบเกี่ยวกับสารเคมีตกค้างที่เข้มงวด และที่สำคัญภาคเอกชนใน EU โดยเฉพาะห้างสรรพสินค้าและเครือข่ายค้าปลีกค้าส่งได้กำหนดมาตรฐานของสินค้าผักและผลไม้ที่จะเข้าวางจำหน่ายในห้างหรือร้านค้าของตน ซึ่งมาตรฐานสินค้าเหล่านี้ยิ่งเข้มงวดกว่ากฎระเบียบทั่วไป (EU Directive) มาก

มาตรฐานแรก คือ Eurep GAP ซึ่งเป็นมาตรฐานรับรองคุณภาพสินค้าเกษตรและอาหาร (ครอบคลุมผักและผลไม้ อาหารสัตว์ ปศุสัตว์ และประมง) ตามกระบวนการการผลิตทางการเกษตรอย่างครบวงจร (ตั้งแต่การคิดพันธ์ การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การใช้สารเคมี และการจัดการหลังเก็บเกี่ยว) ที่ดี (GAP : Good Agricultural Practice) ที่กลุ่มผู้ค้าปลีกในยุโรป (Euro-Retailer Produce Working Group เช่น Tesco และ Marks&Spencer ของอังกฤษ Spar ของเบลเยียม Delhaize ของออสเตรีย ALDI, Lidl, Metro และ Plus ของเยอรมนี) กำหนดขึ้นตั้งแต่ปี 2540 (ดูรายละเอียดใน www.eurepgap.org)

แม้ว่า Eurep GAP เป็นมาตรฐานที่เป็นไปตามกฎระเบียบของ EU แต่บางเรื่องจะมีความเข้มงวดสูงกว่า เช่น การกำหนดระดับสารเคมีตกค้าง

ผลของการกำหนดมาตรฐาน Eurep GAP ทำให้หลายประเทศที่ได้กำหนดมาตรฐาน GAP ขึ้นมาเช่นกัน และใช้มาตรฐาน Eurep GAP เป็นมาตรฐานเทียบเคียง เช่น China GAP, Japan GAP (JGAP) , Kenya GAP และ Swiss GAP เพื่อให้สามารถส่งสินค้าเกษตรและอาหารไปยังเครือข่ายผู้ค้าปลีกของ Eurep GAP ได้

อีกมาตรฐานหนึ่ง คือ LEAF (Linking Environmental and Farm) ซึ่งเป็นมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร (ครอบคลุมผัก ผลไม้ และปศุสัตว์) โดยกำหนดให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องบริหารจัดการฟาร์มแบบบูรณาการ (Integrated Farm Management : IFM)

หลักการของ IFM คือ การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและถิ่นที่อยู่ของสัตว์ป่า สวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) การใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีอย่างระมัดระวัง และการอนุรักษ์ดิน (ดูรายละเอียดใน www.leafuk.org)

ทั้งนี้ ห้างร้านที่เข้าร่วมโครงการนี้มีจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่อยู่ในอังกฤษ เช่น Mark&Spencer, Grainfarmers, British Sugar และ World Flowers รวมถึง Waitrose อันเป็นเครือข่ายซูเปอร์มาร์เก็ตขนาดใหญ่ของอังกฤษ (มีกว่า 180 สาขา) ซึ่งได้กำหนดว่าภายในปี 2553 ผักและผลไม้ที่จำหน่ายในซูเปอร์มาร์เก็ตของตนต้องผ่านมาตรฐาน LEAF

เรื่องเหล่านี้ผมมีความเห็น 3 ประการ ประการแรก ผมมองว่าการกำหนดมาตรฐานของสินค้าของภาคเอกชนเป็นสิ่งที่ทำได้ ขณะเดียวกันผู้ขายหรือผู้ส่งออกก็สามารถเลือกที่ทำได้เช่นกัน หากไม่ต้องการทำตามมาตรฐานนั้นก็ไม่ต้องส่งสินค้าไปยังห้างร้านนั้น และเวลานี้ก็มีบางประเทศ เช่น บราซิล จะนำเรื่องมาตรฐานสินค้าของภาคเอกชนไปหารือในเวทีขององค์การการค้าโลก (WTO)

ประการที่สอง ภาครัฐมักมองว่ามาตรฐานเหล่านี้ (ซึ่งเป็นมาตรการกีดกันการค้าประเภทหนึ่ง) เป็นเรื่องของภาคเอกชนต่อเอกชนด้วยกัน ซึ่งไม่ถูกต้อง ความจริงรัฐต้องเร่งช่วยภาคเอกชนผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาให้สินค้ามีมาตรฐานสูงขึ้น

ประการสุดท้าย ประเทศไทยก็ต้องทำมาตรฐานของตนเองเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานระดับทั่วไป เช่น Q-Mark และมาตรฐานระดับ premium เช่น Thai GAP ซึ่งสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยกำลังผลักดันให้เป็นมาตรฐานที่เทียบเคียงกับ Eurep GAP เพื่อให้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไป EU ได้มากขึ้น

ที่มา : ฐานเศรษฐกิจ

วันที่ 3-6 มิถุนายน 2550